

เสียงวิจักขณ์นกเขาชวา

อรทัย เล่าสัตย์

ตอนที่ 1 การเลี้ยงนกและไปดูเขา
แข่งนก

ชีวิตเรากำลังอยู่ในสังคมอย่าง
มีความสุขได้นั้นเพราะมีสิ่งมาสนอง
ความต้องการในปัจจัย 3 ทางคือ ทาง
ร่างกาย ทางอารมณ์ และทางสังคม
ถ้าขาดทางใดทางหนึ่ง ชีวิตเราจะไม่
มีความสุข หรือไม่สามารถดำรงอยู่ต่อ
ไปได้

นกเขาชวา นับว่ามีส่วนสำคัญ ต่อบทบาทแห่ง 3 บัจฉิอย่างสูงทีเดียว คือเป็นทั้งอาชีพ สันตนาการ และสังคม แม้แต่นายแพทย์ประสพ รัตนากร ได้กล่าวทางโทรทัศน์ช่อง 10 เมื่อ 2 เดือนที่ผ่านมาว่า "เสียงนกเขาชวา สามารถรักษาโรคประสาทได้ผลชะงัดนัก ถ้าบ้านใดมีนกเขาชวาแขวนไว้ในบ้าน โรคประสาทจะไม่มากถ้ารายอีกด้วย"

การเพาะเลี้ยงนกเขาชวามีทั้ง ข้อดีและข้อเสีย ดังนี้

- ข้อดี
1. เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ไทยมาแต่โบราณ
  2. ลดช่องว่างระหว่างชนชั้น ในสังคมที่มีผู้นิยมเลี้ยงนกเขาชวา
  3. เป็นที่ยอมรับของสังคม เมื่อมีนกดี ๆ ไคร ๆ ก็ยกย่องรักและอยากคบค้าสมาคมด้วย
  4. มีจิตใจละเอียดอ่อนละเอียดละมัย ร่าเริงแจ่มใส รักความสงบและมีคุณธรรมสูง
  5. ไม่ชอบเที่ยวเตร่ ครอบครัวย่อเยี่ยว และไม่มั่วสุมทางอบายมุข
  6. เข้าใจธรรมชาติของสัตว์ปีกได้ดีกว่า
  7. มีน้ำใจเป็นนักกีฬาในสนามประกวดนกเขาชวา
  8. สามารถเปลี่ยนชีวิตจากความลำบากยากจนเป็นความสุขสบาย
  9. ชอบค้นคว้าหรือใฝ่หาความรู้เพื่อประสานประโยชน์ต่ออาชีพและยึดถือสิ่งจะในสัญญาณระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย
  10. เกิดอาชีพต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเช่น
    - 10.1 อาชีพรับจ้างพานักไปฝึก

"บ้านหลังนี้ปลูกขึ้นหมดเงินไปห้าแสนบาท โดยขายนกเขาชวาไปเพียง 2 นก (เขาไม่นิยมเรียกตัว)" นกยี่โอะ เป็นคาราวารุ่งเพียงจะโด่งดังเมื่อต้นปี 2526 นี้ ก่อนที่จะมาเป็นคารายอดนิยม เคยได้รองแชมป์แห่งมาเลเซีย...ขอซื้อในราคา 380,000 บาท แต่เจ้าของไม่ยอมขาย

ข้อเสีย

- 10.2 อาชีพพนายหน้าติดต่อซื้อ-ขายนก
- 10.3 อาชีพผลิตด้วยรางวัล หรือของชำร่วยในการประกวด
- 10.4 อาชีพทำกรงนกและเครื่องตกแต่งกรงนก
- 10.5 อาชีพผลิตยาบำรุงรักษา และผลิตอาหารสำหรับนก
11. มีโอกาสดีในการเข้าประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยไม่ต้องมีพาสปอร์ต หรือหนังสือเดินทางใด ๆ เพียงแต่นำนกไปประกวดเสียงชวา มีกรงและนกติดมือก็เข้าประเทศได้
12. นกเขาชวา หรือนกเขาเล็กมีอายุยืนถึง 40 ปี ถ้าเราเริ่มเลี้ยงนกเมื่ออายุ 40 ปี นกจะอยู่เป็นเพื่อนตลอดชีวิต หรือบางทีผู้เลี้ยงอาจตายก่อน

ข้อเสีย

1. นกราคาแพงมาก ถ้าโชคร้ายนกที่ซื้อมาก็เกิดมีอันเป็นไป จะขาดทุนล้นจิม (จะกลายเป็นเศรษฐีแห่งความจนไปนาน)
2. ต้องใช้เวลาและอุทิศเวลาให้มาก ถ้าไม่รู้จักแบ่งเวลาให้ถูกต้องจะเกิดปัญหาครอบครัว และหน้าที่การงาน (กรณีเป็นข้าราชการหรือมีภรรยาขึ้น)

3. การผสมพันธุ์นกมีปัญหายุ่งยากมาก ต้องหมั่นศึกษาพฤติกรรมและออกหาข้อมูลจากผู้มีประสบการณ์
  4. รู้จักวิธีเทียบเสียงชวาระหว่างพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ เช่นตัวผู้เป็นนกประเภทเสียงใหญ่ ตัวเมียต้องเป็นประเภทเสียงกลางหรือเสียงเล็ก หรือประเภทเสียงแข็งต่อแข็งไม่นิยมนำมาผสมพันธุ์กันเป็นต้น
  5. นกเขาชวา หรือนกเขาเล็ก เป็นที่นิยมของคนกลุ่มมากในชนกลุ่มน้อย คือมีเฉพาะภาคใต้ และภาคกลางบ้างเพียงเล็กน้อย สำหรับภาคเหนือและภาคอีสานไม่เคยปรากฏกเว้นแต่นกเขาใหญ่และนกเขาเทศ
  6. ไม่ได้รับการสนับสนุนจากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีทั้งหลาย
- เขียนมาถึงตรงนี้ ผู้เขียนขอเล่ามุขตลกให้ฟังก่อนนะครับ ก็ยังมีนักวิชาการระดับชาติท่านหนึ่ง (เป็นทั้งชาตินี้และชาติหน้า) ไปแนะนำชาวบ้านตำบลหนึ่งในจังหวัดปัตตานี เป้าประสงค์คือการพัฒนาชีวิตชาวบ้านให้อยู่ดีกินดีและมีคุณภาพในการดำรงอยู่ "ตามปรัชญา" ที่หวังไว้ บ้านแรกในเป้าหมายที่จะทำเป็นตัวอย่างคือ บ้าน

ผู้ใหญ่บ้าน เพราะผู้ใหญ่บ้านสามารถพูดภาษาไทยกลางได้โดยไม่ต้องผ่านล่ามแปล

ประโยคแรกที่นักวิชาการป้อนคำถามให้กับเจ้าของบ้านคือ “แหม! บ้านนี้เลี้ยงนกเขาชวาทำไมเยอะแยะ? ทำไมไม่ทำอาชีพอื่นที่ดีกว่านี้? เลี้ยงนกแบบนี้เสียเวลาเปล่า ๆ”

เจ้าของบ้านตอบทันทีว่า “บ้านหลังนี้ปลูกขึ้นหมดเงินไปห้าแสนบาท โดยขายนกเขาชวาไปเพียง 2 นก” (เขาไม่นิยมเรียกตัว)

นกตัวละ 250,000 บาท ท่านนักวิชาการเลยทำหน้านี้แล้วตอบว่า “อ้อ! ราคาแพงจังนะ” แล้วท่านก็เปลี่ยนเรื่องคุยใหม่

อีกตัวอย่างหนึ่ง ณ หมู่บ้านพัฒนาตำบลบุกิด จังหวัดนครราชสีมา ผมเคยนำนักศึกษาไปดูชมวิธีการพัฒนาที่ได้ผลสมเป็นหมู่บ้านตัวอย่าง ขณะการประกวดที่ 1 ของจังหวัดและของภาคตามลำดับ เมื่อถามผู้นำหมู่บ้านว่าทำโดยวิธีใด จึงบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาชีวิตชาวบ้านให้มีคุณภาพสูงได้ เขาบอกว่าใช้วิธีแรกคือในการชักชวนชาวบ้านคือถ้าบ้านใดเลี้ยงนกเขาชวา ก็ใช้คนที่รู้เรื่องนกเข้าไปชักชวนเกลี้ยกล่อมออกมาช่วยกันพัฒนาหมู่บ้าน

เมื่อวันอาทิตย์ที่ 11 กันยายน 2526 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ร่วมกับชมรมนกเขาชวาปัตตานี ได้จัดการประกวดเลี้ยงนก

ของนกเขาชวาประเภทต่าง ๆ ขึ้น เพื่ชิ่งด้วยชนะเลิศของ ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี คุณพิชัย รัตตกุล และถ้วยของพลเอกหาญ ลีนาพันธ์ และถ้วยของนายกเทศมนตรีเมืองปัตตานีคือคุณเต็มศักดิ์ คณาบุรุษย์

มีผู้ส่งนกเขาเข้าประกวดมากมาย มีนกระดับแชมป์ภาคใต้ แชมป์ด้วยพระราชทาน 3 สมัย และรองแชมป์ของมาเลเซีย ตลอดถึงนกที่ชนะเลิศในการประกวดระดับอำเภอและตำบลมากกว่า 300 นก นกดังกล่าวนี้เจ้าของผู้เลี้ยงมีความมั่นใจเพื่อหวังชัยชนะ และแต่ละนกเป็นนกคู่กัน ก็นกไม่ไปอดนก ล้วนเป็นนกเงินสนามประกวดเสียมาแล้วอย่างโชกโชน

เหตุผลที่นกต้องปราศัยในการประกวดเลี้ยงนกขึ้นแต่ละครั้ง

1. ชี้เกี่ยชกน อาจจะเป็นอ้อมไม่มีอารมณ์ขัน จึงอนดากปึกดากน
2. นกอ้วนเกินไปจึงขันน้อย
3. นกผลัดขน ไม่มีแรงตะเบ็งเสียง
4. อ่อนเพลีย เนื่องจากเจ้าของพาไปประกวดเลี้ยงชกติดต่อกันทุกวัน
5. เมารถ เนื่องจากเดินทางด้วยรถยนต์หลายร้อยกิโลเมตร เจ้าของต้องเหยียบ 150 ไมล์ต่อชั่วโมง เพราะกลัวจะไม่ทันเวลาประกวด
6. นกแพ็ดบะ นกบางตัวเมื่อซัดรอดขึ้นโขงบนเสาแล้วจะขันคูว้าว ๆ ๆ ๆ ขู่ส่าทบนกเสาอื่นให้กลัว ส่วนนกที่กลัวก็แพ็ดบะ
7. นกคืนคนและคืนสี่ตันถึงเวดล้อมบางนกจะยื่นชืดคอยาว แล้วชะงอกหน้ามองซ้ายที่ ขวาที่ไม่มีความมีอารมณ์จะขัน เพราะหวาดระแวงภัย
8. อายุยังน้อย นกที่เหมาะสมสำหรับ

ส่งประกวดเสียงต้องอายุประมาณ 2 ปีขึ้นไป

9. ชั้นน้อยคำ คือโล่กวดคะแนน ในยกอื่น ๆ ไม่ทัน เหตุที่ชั้น น้อยอาจจะขึ้นแข่งกันไป หรือ ขี้ไม่ออกเพราะท้องผูก

10. ชั้นเสียงตกเพราะอายุมาก คง เหมือนนักร้อง เช่น สุเทพ วงศ์- ก้าแห่ง ร้องเพลง "รักคุณเข้า แล้ว" เมื่อ 26 ปีมาแล้ว ได้ ไพเราะเพราะพริ้งมาก แต่ปัจจุบัน แล่เกินวัยเสียแล้ว

11. ชั้นเสียงตกเพราะพอมเกินไป หรืออาจเริ่มป่วยแต่ยังไม่แสดง อาการ

ผมจะไม่เล่าถึงวิธีการหรือ ขั้นตอนในการประกวดเสียงนกอย่าง ละเอียดเพราะเรื่องนี้มีนักวิชาการบาง ท่านเขียนมาแล้วหลายครั้ง ย้อนกลับ มาที่สนามประกวดดีกว่า ตามปกติ วันเสาร์-อาทิตย์ บริเวณมหาวิทยาลัย รู้สึกว่าไม่ค่อยมีวิญญาณ เพราะผู้กินจะ อยู่แต่ในบ้านพักเพื่อพักผ่อนเอาแรง เพราะตรวจตรางานบริหารงานวิจัย งาน เขียนตำรา และงานสอน แต่ในวันหยุด สัปดาห์นี้ น่าจะเรียกว่าวันแห่งประวัติ- ศาสตร์ของ มอ. เพราะชาวบ้านซึ่งเป็น เจ้าของสถาบันแห่งนี้ได้มีโอกาสมา ใช้สถานที่ของเขาอย่างคุ้มค่ากับเงิน ภาษีที่เสียให้รัฐ

การแข่งขันดังกล่าวนี้ นับว่าเป็น การส่งเสริมประเพณีอันนิยมของ ชาวบ้าน ควรที่จะผนวกเข้ากับศูนย์การ ศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้ หน่วยงานราชการ และชาวบ้านควรมาใช้วิธีพบกันครั้งทาง เพื่อลดช่องว่างระหว่างเทวดากับชาว บ้าน หรือชาวบ้านกับเทวดา ท่านผู้รู้ทั้ง หลายลองเปิดตาและเปิดใจให้กว้าง เพื่อ จะได้พบกับโลกทรรศน์อีกมุมหนึ่งของ

วัฒนธรรม

เมื่อนกประกวดถูกชักกรงแขวน ไปอยู่บนเสาแล้ว เสียงขันของนกแต่ละ ประเภทได้จับขานอยู่ในดินแดนของตน เช่นเสียงใหญ่ เสียงกลาง และเสียงเล็ก ผู้จัดการประกวดได้แบ่งไว้เป็นล๊อค ๆ เสมือนมีมณต์สะกดนักเลงนกเขาให้ จังจังกับเสียงขัน รอบสนามไร้เสียง สนทนา เพราะทุกคนจจดอยู่กับ เสียงนกและลีลาการขัน

ขอยกตัวอย่างนกแต่ละประเภท เท่าที่ผู้เขียนจำได้ดังนี้ครับ

ประเภทเสียงเล็ก

นกไกลกังวล แขนงปีปัตตานี และ อ.ทุ่งสง

นกตุ๊กแมว แขนงปีถั่วยพระ - ราชทาน 3 สมัย

นกระซังแก้ว แขนงปีนราธิวาสและ อ.สุโขทัย-ลก

นกเสียงสน ร่องแขนงปีปูยุด ของ อาจารย์ประเสริฐ ชูสิงห์ มอ.ปัตตานี ฯลฯ

ประเภทเสียงกลาง

นกรมรด ของอาจารย์อาหาร เบญจสมัย อ.เมืองปัตตานี

นกยี่งอ อ.ยี่งอ

นกดอนรัก อ.หนองจิก

นกยะลา อ.เมืองยะลา

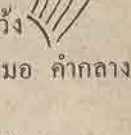
นกดึกกว่าอยู่เปล่า ๆ อ.เมืองปัตตานี ฯลฯ

ผู้ชมกลุ่มใหญ่สนใจนกประเภท เสียงใหญ่คู่พิเศษระหว่าง นกต้นหยงดูโละ กับ นกยี่โอะ มากกว่ากลุ่มอื่น

ฝ่ายแรก คือ นกต้นหยงดูโละ เป็นแขนงปีภาคใต้มาหลายสมัย ไม่มี โกรปราบได้ มีลีลาในการขับขาน 4 คำ ขัน 3 จังหวะ เสียงคมและดังกังวาน คำปลายใหญ่ หรือปลายระเบิด ดังนี้

เว้า¹ ระ² ตะ³ โกร้ง

สม้าเสมอทุกคำขัน
ฝ่ายหลัง คือ นกยี่โอะ เป็นคารา คาวรุ่งเพิ่งจะโด่งดัง เมื่อต้นปี 2528 นี้ ก่อนที่จะมาเป็นคาราขอดีนิยมนก เคยได้รองแชมป์แห่งมาเลเซียแล้วมาโชว์ ฟอรัม(ซ้อมใหญ่) ณ สนามแห่งนี้ก่อน วันประกวดจริง 2 วัน มีแฟน ๆ คิด ความมาจากมาเลเซีย ขอซื้อในราคา 380,000.บาท แต่เจ้าของไม่ยอมขาย ยี่โอะเป็นนกหนุ่มอายุ 2 ปี มีลีลาใน การขับขาน 4-5 คำขัน จัดอยู่ใน ประเภท 3 จังหวะ (ขันส่วนมากมี 4 คำ มากกว่า 5 คำ) มีคำขันยาวเป็น ท่อน ๆ นำเสียงใส คม และดังกังวาน คำปลายยาว (ปลายเหมือนเสียงฆ้อง ใหญ่)

เว้า¹ ระ² ตะ³ โกร้ง
แต่คำกลางไม่ค่อยสม้าเสมอ คำกลาง ชัดบ้างไม่ชัดบ้าง

ผลการตัดสินวันนั้นปรากฏว่า นกยี่โอะ ชนะ นกต้นหยงดูโละ เพราะ ความขยัน คือขันไม่หยุดทั้ง 3 ยก ตั้งแต่ 8.00 - 11.00 น. และยังได้ถ้วย ชนะเลิศขยันขันอีกด้วย (ถ้วยรวม) ส่วนชนะเลิศประเภทเสียงเล็ก ได้แก่ นกไกลกังวล ของคุณสุนนท์ วัฒนารักษ์ จังหวัดปัตตานี โดยชนะนกตุ๊กแมว แขนงปีถั่วยพระราชทาน 3 สมัย แห่ง อ.จะนะ อย่างขาดลอย

การให้คะแนนนั้นกรรมการจะ พิจารณา ในประเด็นต่อไปนี้

เสียงต้น	15	คะแนน
เสียงปลาย	30	"
จังหวะ	20	"
ความขยัน	15	"
น้ำเสียง	20	"
รวม 100 คะแนน		
จบตอนที่ 1		